

Sveby 2c– utveckling av Sveby under 2016 - 2017

Redovisning av verksamhet 2015-12-01 – 2018-04-28

EM projekt nr: 35658-4

1 Vision

Sveby är samhällsbyggnadssektorns vedertagna och fritt tillgängliga standard för avtal, beräkning och verifiering av energiprestanda i byggnader.

2 Mål

Enligt Energimyndighetens beslut 2015-12-14:

1. Utveckla och uppdatera materialet med utgångspunkt från nya NNE-krav och definitioner samt användarefarenheter och andra behov från branschen och myndigheter.
2. Fortsätta utveckla verifieringsmetodiken samt använda och utvärdera metodiken i verkliga projekt för ny- och ombyggnad, för att erhålla erfarenheter kring dess applicering i verkligheten.
3. Utveckla brukarindata för fler byggnadskategorier, samt ta fram bättre riktlinjer för uppskattning av fastighetsel för energiberäkningar.
4. Utveckla och säkerställa Sveby-materialets tillgänglighet och förankring i branschen under projektperioden.

3 Måluppfyllelse

3.1 Utveckla och uppdatera materialet med utgångspunkt från nya NNE-krav och definitioner samt användarefarenheter och andra behov från branschen och myndigheter.

Periodens arbete har påverkats av alla turer kring de svenska NNE-kraven som har diskuterats mycket i olika versioner och remisser. De gamla reglerna får användas hela 2018. Byggreglerna som ska gälla från 2021 är fortfarande under remiss till 180511. Boverkets verifieringskrav i BEN är inne på andra versionen. BEN bygger till stor del på Swebys brukarindata och verifieringstexter. Dock behövs en del anpassning av Swebys anvisningar när primärenergitalet och primärenergifaktorerna slår igenom vid årsskiftet 2018-2019. Egna tester av schablonmässig normalisering har genomförts och jämförts med Swebys rekommenderade metod. Metoderna i BEN behöver utvecklas och förtydligas.

Branschen är i behov av hjälpmedel för att kunna uppnå förväntad energianvändning. Sveby har deltagit i uppstarten av några utvecklingsprojekt för att öka Swebys förankring och exponering i branschen. Några projekt har också startats upp som egna projekt, t.ex. Målstyrd förvaltning (EM), Förstudie köldbryggehandbok (SBUF), Energikartan (EM), Förstudie normalisering (SBUF), Energihjälpen (SKL).

Arbetet med uppdatering av Swebys Mätföreskrifter och Energiprestandaanalys (verifiering) har påbörjats 2017-2018, efter att de nya föreskrifterna i BBR, BEN, BED mm börjat ta form. Diskussioner har påbörjats med Boverket om normalisering (BBR och ED).

3.2 Fortsätta utveckla verifieringsmetodiken samt använda och utvärdera den i verkliga projekt för ny- och ombyggnad, för att erhålla erfarenheter kring dess applicering i verkligheten.

För att öka dokumentationen om fallstudier där Sveby använts skickades en enkät ut under hösten 2016, vilken efterfrågade användarefarenheter från Swebys Energiavtal 12. Ett femtiotal objekt kunde definieras, men betydligt färre fyllde i hela enkäten. Enkätresultatet vidarebefordrades till BKK (Byggandets

Kontraktskommitté) för att efterfråga deras erfarenheter och syn på ev. behov av revidering. Inget svar har kommit därifrån ännu. BKK har själva inlett en revidering av ABTO6, och Sveby har representation där som bevakar behovet av ev. nödvändiga ändringar i Energiavtal 12.

Användningen av avtalet kan förväntas öka framöver för de byggherrar som vill komma i mål med verifieringen av energianvändningen med uppmätta värden. Många använder avtalet utan vite, men då är ändå reglerat hur mätning och verifiering ska ske.

En verifierings-fallstudie för ett kontorshus i Stockholm har genomförts i samarbete med Equa/Skanska, där olika verifieringsmetoder provats. Resultatet har bl.a. redovisats som en artikel i Energi & miljö.

En studie med olika metoder för månadsvis verifiering med mätningar och beräkningar för ett flerbostadshus har påbörjats men inte kunnat slutföras på grund av undermåliga fjärrvärmemätningar (debiteringsförbrukningar).

I kommunernas kravställande via SKL och Upphandlingsmyndigheten ingår Sveby som en del av hur kriterier ska uppfyllas. Tillsammans med SKL har "Energihjälpen" tagits fram som ett underlag för att kunna granska energiberäkningar samt byggnadens förutsättningar för att kunna verifiera energianvändningen med mätningar.

Byggdialog Dalarna arbetar vidare med Svebys material i delar eller som helhet.

Sveby har deltagit i några specifika nybyggnadsprojekt avseende bilanläggningar (Castellum) och flerbostadshus (Stena) samt kontorsombyggnad (Vasakronan). Det stödjande arbetet avsåg framförallt planeringshjälp för uppföljning med mätningar. Svårigheten är att hålla kontakt med produktionen så att åtgärderna kan utföras i rätt tid.

3.3 Utveckla brukarindata för fler byggnadskategorier, samt ta fram bättre riktlinjer för uppskattning av fastighetsel för energiberäkningar.

Arbetet med Svebys brukarindata för "normalt brukande" i undervisningsbyggnader, dvs. förskolor, grund- och gymnasieskolor och universitet och högskolor, färdigställdes sommaren 2016. Därefter har det mesta av Svebys brukarindata för bostäder, kontor och undervisning kopierats av Boverket i deras nya föreskrift, BEN, som gäller både för befintliga och nya byggnader.

Eftersom brukarindata för lokalbyggnader i BEN för normalt brukande föreskriver "avsett brukande" har Sveby tagit fram en blankett där överenskomna projektspecifika brukarindata för lokalbyggnader kan dokumenteras.

Arbete med brukarindata för vårdbyggnader har inletts, men inte tagit fart, eftersom underlag med mätningar saknas i stor utsträckning och att så många olika rums- och verksamhetstyper finns inom vården. Här skulle en fokusering på några viktiga delverksamheter behöva göras.

Under perioden har uppdateringsbehov och kompletteringar av Svebys brukarindata, ordlista m.m. identifierats i dialog med styrgrupp och referensgrupp.

Mätvärden för olika delposter avseende fastighetsel har efterfrågats från några fastighetsägare, men mätvärden har inte kunnat renodlas och analyseras ännu. Det råder en brist på mätvärden för detta.

Nya klimatdata anpassade för energiberäkningar, verifiering och dimensionering av system har tagits fram med hjälp av SMHI. Bakgrund, metodik och testkörningar av nya klimatdatafiler för energiberäkningar har beskrivits i en rapport. Följande olika klimatdata har tagits fram med hjälp av SMHI:

- Klimatdatafiler för typår, representerande perioden 1981-2010, för 310 orter i alla Sveriges kommuner.
- Klimatdatafiler för kalenderåren 2015, 2016 och 2017, på samma sätt som klimatdata för typåren.
- Dimensionerande utetemperaturer baserat på samma klimatdataunderlag som ovan för samma 310 orter och med olika tidskonstanter på byggnaderna. Detta är en uppdatering av äldre värden som publicerades via Boverket tidigare.

3.4 Utveckla och säkerställa Sveby-materialets tillgänglighet och förankring i branschen under projektperioden.

3.4.1 Styrgrupp och referensgrupp

Svebys material har underhållits, utvecklats och hållits tillgängligt på hemsidan www.sveby.org under perioden.

Svebys styrgrupp består av representanter från branschorganisationerna och fastighetsägare, vilka bidrar till samfinansieringen. De femton anslutna företagen och organisationerna har inte förändrats under perioden. Dock har några representanter bytts ut, vilket framgår av nedanstående lista. Styrgruppen har träffats fyra gånger per år för att driva arbetet med Sveby framåt samt förankra och säkerställa materialets tillgänglighet och relevans.

Följande styrgruppsrepresentanter deltar nu i arbetet (tidigare inom parentes):

Tommy Lenberg,	Byggherrarna, ordförande
Rickard Silverfur t.f. (Veronica Eade),	Fastighetsägarna
Birgitta Govén (Maria Brogren),	Sveriges Byggindustrier
Kenneth Ahlström (Petter Jurdell),	SABO
Lars Pellmark,	Skandia fastigheter
Hans Dahlin (Robert Wass, Roland Jonsson),	HSB
Pia Hedenskog (Yngve Green),	Svenska Bostäder
Lennart Lifvenhjelms,	Vasakronan
Mikael Zivkovic,	NCC
Kjell-Åke Henriksson,	JM
Johan Svensson,	Peab
Jonas Gräslund,	Skanska
Johan Alte,	Veidekke
Mari-Louise Persson,	Riksbyggen
Lisa Engqvist,	Familjebostäder
Per Levin,	Projektengagemang, projektledare.

En referensgrupp på f.n. 186 personer finns knuten till Sveby för förankring via remisser m.m. och spridning av materialet. Referensgruppen har inbjudits till informations- och diskussionsträffar en gång per år för att diskutera strategiska frågor och nyheter inom Sveby.

Teknikfrågor har hanterats i dialog med experter med relevanta kompetenser.

Förankringsarbetet har också skett i dialog med andra organisationer i branschen under perioden, som BeBo och Belok avseende metodik och utbildningar, Boverket avseende nya regler, Lågan avseende klimatfiler för energiberäkningar, SGBC avseende harmonisering med certifieringsregler, SKL och Miljöstyrningsrådet avseende upphandlingskrav för flerbostadshus, Kyl- och värmepumpföreningen samt Svensk ventilation avseende verifiering på delsystemnivå och klimatdata. En samordning med andra regler och råd för att underlätta för användarna har varit och är fortfarande prioriterat. Möten har hållits i Göteborg med RISEs representanter för ByggaE för att diskutera överlappande och kompletterande anvisningar. Projektet Energikartan har också genomförts.

Diskussioner om Svebys framtida roll i förhållande till Boverkets föreskrifter har påbörjats tillsammans med Energimyndigheten.

3.4.2 Kommunikation och hemsida

Kommunikationsplanen med aktivitetsplan, vilka tagits fram tillsammans med styrgruppen och Byggherrarna, har uppdaterats och följts i syfte att sprida kunskapen om och användningen av Svebys material.

Webplatsen www.sveby.org har underhållits och administrerats under perioden. Den har uppdaterats med nya programversioner, delvis till följd av intrång. Hemsidan tillhandahåller nyheter om Sveby, allt publicerat material fritt för nedladdning, information om hur Sveby används m.m. Besöksstatistiken har fungerat sporadiskt under perioden. Under april 2018 besöktes hemsidan ca 730 gånger av unika besökare. Under samma period nedladdades 511 dokument, varav brukarindata behåller tätt positionen med ca 320 nedladdningar, följt av klimatdatafiler med ca 90 st. Det är svårt att dra några slutsatser under en så kort mätperiod när inga nyheter heller publicerats. Det verkar dock finnas ett behov av Sveby brukarindata trots att mycket av detta finns i Boverkets föreskrift, BEN.

Hemsidans fråga-svarsfunktion används relativt flitigt med några frågor per vecka. En speciell mailadress (kontakt@sveby.org) har skapats för detta.

3.4.3 Utbildningar och presentationer

Utbildningar har hållits för enskilda företag samt inbjudna kurser, arrangerade genom t.ex. Svensk Energiutbildning, Beskomp eller EMTF från Kiruna i norr till Malmö i söder. Under 2016 och 2017 deltog sammanlagt 612 resp. 603 deltagare på utbildningarna. Längden på presentationerna har varierat från ca 15 minuter till heldag.

Sveby har dessutom presenterats vid Nordbygg 2016 och 2018, de tidigare nämnda samarbetsprojekten, vid SGBCs seminarium om BuildUpon, för stadsdelsutvecklingsprojekt i Täby, för Region Örebro läns fastighetsnätverk, för BELOK-företagen med Fortverket om mallarna, vid ett par KY-utbildningar, vid Byggherrarnas nätverksträff, vid EU-projektet Qualicheck (webinar) och CIEB, samt presentationer för ett antal enskilda företag inom och utanför BesKomp-projektet.

3.4.4 Artiklar

Sveby har omnämnts i ett flertal artiklar och på nyhetsnotiser i fackpressen under 2016 och 2017. Bland artiklarna som publicerats i branschtidskrifter kan bl.a. följande nämnas: Energi & miljö, VVS-forum, Bygginfo Web och Slussen.biz.

3.4.5 Miljöcertifiering

Diskussioner om beräkning av BBRs ventilationstillägg har genomförts och diskussionerna pågår fortfarande, dock med minskat avstånd mellan anvisningarna.

3.5 Publicerat material

Följande rapporter och material har publicerats på hemsidan, www.sveby.org, under perioden:

- Brukarindata för undervisningsbyggnader 1.0
- PM Tappvarmvatten (beräkning, mätning och verifiering)
- PM Areaberäkning (förtydliganden A_{temp} och A_{om})
- Mall för överenskomna brukarindata (tydlig redovisning för BEN)
- Klimatdata- rapport som beskriver bakgrund, metodik och testkörningar av nya klimatdatafiler för energiberäkningar.
- Klimatdatafiler för typår, representerande perioden 1981-2010, vilka finns för 310 orter i alla Sveriges kommuner.
- Klimatdatafiler för kalenderåren 2015, 2016 och 2017, på samma sätt som klimatdata för typåren (2018 är beställt från SMHI).
- Klimatdata DVUT 1981-2010 (bekostats av Boverket)
- Artiklar i Energi & miljö: Så korrigeras husets energianvändning, Väderfiler
- Byggtjänst web: Nya värden på DVUT – dimensionerande vinterutetemperatur, Så kan energi till tappvarmvatten hanteras, Areabegrepp förtydligas i nytt dokument
- VVS-forum: Prisutdelning för energiberäkningstävling på Nordbygg.